

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Zbigniew Kapiński (przewodniczący)

SSN Małgorzata Bednarek (sprawozdawca)

SSN Anna Dziergawka

w sprawie **P. P.**

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 16 lipca 2025 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego - na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z 28 marca 2024 r., sygn. VII Ka 102/24,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Nidzicy

z 20 grudnia 2023 r., sygn. II K 298/23,

uchyla wyrok w zaskarżonej części oraz wyrok Sądu Rejonowego w Nidzicy z 20 grudnia 2023 r., sygn. II K 298/23, w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w jego punkcie III i sprawę w uchylonym zakresie przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Nidzicy.

Małgorzata Bednarek Zbigniew Kapiński Anna Dziergawka

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Nidzicy, w sprawie skazanego P. P. on, wyrokiem łącznym z 20 grudnia 2023 r., sygn. akt II K 298/23:

1. na podstawie art. 85 § 1 k.k. w brzmieniu nadanym ustawą z 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r., poz. 1086) obowiązującym od dnia 24 czerwca 2020 r., rozwiązał węzeł kary łącznej ograniczenia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Nidzicy z 10 grudnia 2021 r., sygn. akt II K 199/21, opisanym w pkt. 2 części wstępnej wyroku oraz węzeł kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Olsztynie z 20 września 2022 r. o sygn. akt II K 996/22;
2. na podstawie art. 568 a § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 a k.k. i art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 i 3 k.k. i w zw. z art. 81 ust. 2 ustawy z 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r., poz. 1086), połączył wobec skazanego P. P. jednostkowe kary ograniczenia wolności orzeczone w sprawach o sygn. akt II K 33/21 oraz II K 199/21 i wymierzył w ich miejsce karę łączną 2 lat ograniczenia wolności polegająca na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym;
3. na podstawie art. 568 a § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 a k.k. i art. 85 § 1 k.k., art. 86 § k.k. i art. 87 § 1 k.k. w zw. z art. 81 ust. 2 ustawy z 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID - 19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r., poz. 1086), połączył wobec skazanego P. P. jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone w sprawach:
 1. Sądu Rejonowego w Nidzicy o sygn. akt II K 35/22 - 10 miesięcy ograniczenia wolności, zamienioną postanowieniem z dnia 10 stycznia 2023 r. na 148 dni zastępczej kary pozbawienia wolności,

2. Sądu Rejonowego w Olsztynie o sygn. akt II K 996/22 - dwie kary po 3 miesiące pozbawienia wolności,

3. Sądu Rejonowego w Nidzicy o sygn. akt II K 98/22 - karę 6 miesięcy pozbawienia wolności i w ich miejsce wymierzył karę łączną 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności;

4. na podstawie art. 568 a § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 a k.k. i art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k. i w zw. z art. 81 ust. 2 ustawy z 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID - 19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 1086), połączył wobec skazanego P. P. jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone w sprawach:

1. Sądu Rejonowego w Nidzicy o sygn. akt II K 244/22 - karę 7 miesięcy pozbawienia wolności,

2. Sądu Rejonowego w Nidzicy o sygn. akt II K 339/22 – karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

3. Sądu Rejonowego w Nidzicy o sygn. akt II K 375/22 – karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

4. Sądu Rejonowego w Nidzicy o sygn. akt II K 177/22 - karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

5. Sądu Rejonowego w Nidzicy o sygn. akt II K 156/22 - karę 1 roku pozbawienia wolności,

f) Sądu Rejonowego w Nidzicy o sygn. akt II K 324/22 - karę 4 miesięcy pozbawienia wolności i wymierzył w ich miejsce karę łączną 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności;

6. na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. w pozostałym zakresie połączone rozstrzygnięcia pozostawił do odrębnego wykonania;

7. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet kary łącznej ograniczenia wolności zaliczył skazanemu okres kary dotychczas odbytej w sprawie o sygn. akt II K 199/21;

8. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okres kary dotychczas odbytej w sprawie o sygn. akt II K 996/22.

Od powyższego wyroku - w części dotyczącej rozstrzygnięcia przyjętego w punkcie IV - apelację na niekorzyść skazanego P. P. wywiódł prokurator, w której podniósł zarzut obrazy art. 85 § 1 k.k. poprzez objęcie karą łączną 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności jednostkowej kary 6 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej P. P. wyrokiem Sądu Rejonowego w Nidzicy z 30 grudnia 2022 r., sygn. akt II K 375/22, mimo że czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k., za który kara ta została orzeczona, nie pozostawał w realnym zbiegu z pozostałymi czynami objętymi węzłem kary łącznej. Odnośnie do przyjętego we wskazanym zakresie rozstrzygnięcia oskarżyciel publiczny podniósł również zarzut rażącej niewspółmierności kary łącznej.

Po rozpoznaniu apelacji prokuratora Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z 28 marca 2024 r., sygn. akt VII Ka 102/24:

1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. z punktu IV sentencji wyroku wyeliminował karę wymienioną w punkcie IV c orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Nidzicy w sprawie o sygn. akt II K 375/22,

2. złagodził wymierzoną skazanemu w punkcie IV sentencji wyroku karę łączną do 2 lat pozbawienia wolności;

3. na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie odnośnie do połączenia w wyroku łącznym wyroku Sądu Rejonowego w Nidzicy o sygn. akt II K 375/22;

4. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części.

Od powyższego wyroku kasację wywiódł Prokurator Generalny, który podniósł zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa procesowego - art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., skutkujące rażąco obrazą art. 85 § 1 k.k., polegające na przeprowadzeniu nienależytej kontroli odwoławczej i utrzymaniu w mocy wyroku sądu I instancji częściowo rażąco niesprawiedliwego z powodu objęcia karą łączną orzeczoną w punkcie III, kary 10 miesięcy ograniczenia wolności wymierzonej skazanemu P. P. prawomocnym wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w Nidzicy z dnia 9 lutego 2022 r. o sygn. akt II K 35/22, mimo że kara ta nie podlegała łączeniu, ponieważ postanowieniem Sądu Rejonowego w Nidzicy z dnia 3 października 2023 r. o sygn. akt II K 35/22, prawomocnym z dnia 14 października 2023 r., na podstawie art. 2 a § 2 k.w. w zw. z art. 4 pkt 5 ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.

2022.2600) oraz 2 a § 3 k.w., uległa zamianie na karę 1 miesiąca ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym.

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie w zaskarżonej części i utrzymania nim w tym zakresie wyroku Sądu Rejonowego w Nidzicy i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Odpowiedź na powyższą kasację złożył obrońca skazanego, w której wniósł o jej uwzględnienie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Wniesiona na korzyść skazanego kasacja jest oczywiście zasadna w związku z czym możliwe było jej uwzględnienie na posiedzeniu w oparciu o przepis art. 535 § 5 k.p.k.

W zaskarżonej części Sąd Rejonowy w Nidzicy połączył bowiem dwie kary jednostkowe w wymiarze 3 miesięcy pozbawienia wolności orzeczone wobec skazanego P. P. wyrokiem Sądu Rejonowego w Olsztynie o sygn. akt II K 996/22, za czyny z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniach 24 kwietnia i 21 grudnia 2021 r., karę 6 miesięcy pozbawienia wolności wymierzoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Nidzicy z 7 października 2022 r., sygn. akt II K 98/22, za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k. popełniony w okresie od 18 października 2021 r. do 10 stycznia 2022 r. a także karę 10 miesięcy ograniczenia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Nidzicy z 9 lutego 2022 r., sygn. akt II K 35/22, za występki z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k. popełniony w okresie od 2 do 3 stycznia 2022 r., co do której postanowieniem z 10 stycznia 2023 r. sygn. II Ko 813/22 (II K 35/22), Sąd Rejonowy w Nidzicy zarządził wobec skazanego wykonanie 148 dni zastępczej kary pozbawienia wolności.

Wymieniona następnie kara 10 miesięcy ograniczenia wolności zamieniona następnie na zastępczą karę 148 dni pozbawienia wolności na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Nidzicy z 3 października 2023 r., sygn. II K 35/22 (prawomocnego z dnia 14 października 2023 r.), wydanego w oparciu o przepis art. 2 a § 2 k.w. w zw. z art. 4 pkt 5 ustawy z 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2022.2600) oraz art. 2 a § 3 k.w., uległa zamianie na karę 1 miesiąca ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu

nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym.

Sąd Rejonowy w Nidzicy zatem błędnie przyjął co do ostatniej wymienionej kary, że wobec skazanego nadal funkcjonuje w obrocie prawnym przypadek kary podlegający łączeniu w oparciu o przepis art. 85 i 87 k.k. Utworzona kara łączna jest zatem wadliwa, gdyż obejmuje karę, co do której wspomniane unormowania nie przewidują możliwości jej połączenia, gdyż kary zamienione w wyniku przeprowadzenia ich kontrawencjonalizacji, na podstawie art. 2 a k.w., do takich nie należą.

Zgodnie bowiem z treścią art. 85 § 1 k.k., jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa. Z treści tego przepisu wynika, że połączeniu podlegają kary orzeczone za przestępstwa a nie za przestępstwa i wykroczenia. Instytucja wyroku łącznego określona przepisami Kodeksu karnego nie pozwala na łączenie kar, które wskutek kontrawencjonalizacji wymierzone zostały nie na podstawie Kodeksu karnego, lecz Kodeksu wykroczeń.

Zgodnie natomiast z treścią art. 2 a § 2 i § 4 Kodeksu wykroczeń „(...) jeżeli według nowej ustawy czyn objęty prawomocnym wyrokiem skazującym za przestępstwo na grzywnę lub karę ograniczenia wolności stanowi wykroczenie, orzeczone kary ulegają zamianie tylko wówczas, gdy kara grzywny lub ograniczenia wolności podlegająca wykonaniu przekroczyłaby górną granicę ustawowego zagrożenia przewidzianą za ten czyn. Wówczas orzeczoną karę grzywny lub ograniczenia wolności zamienia się na karę w wysokości górnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianej za dany czyn. (...)”. „(...) Jeżeli według nowej ustawy czyn objęty prawomocnym wyrokiem skazującym na karę ograniczenia wolności albo grzywny stanowi wykroczenie i kary te były podstawą orzeczenia kary łącznej, kara łączna traci moc tylko w razie wydania postanowienia w wypadku, o którym mowa w § 2 (...)” - co miało miejsce w niniejszej sprawie – o czym była mowa wyżej.

Powyższego uchybienia nie dostrzegł również Sąd Okręgowy w Olsztynie, który wobec braku podniesionego w tej części zarzutu zobowiązany był w oparciu o przepis art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. do wyjścia poza granice zaskarżenia.

Uwzględniając wskazane okoliczności należało zatem uznać, że wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie w zaskarżonej części i utrzymany nim w mocy w tej części wyrok Sądu Rejonowego w Nidzicy rażąco naruszył wskazany w kasacji przepis prawa materialnego, co miało istotny wpływ na ukształtowanie kary łącznej orzeczonej w pkt. III sądu I instancji. W wyniku tego błędu bezzasadnie bowiem

uwzględniono przy jej wymiarze karę 148 dni pozbawienia wolności - wynikiem czego doszło do orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze wyższym o 2 miesiące w stosunku do sumy kar podlegających łączeniu w oparciu o przepis art. 85 k.k. - co z punktu widzenia omawianych norm prawnych było niedopuszczalne.

Stwierdzone i opisane w kasacji uchybienie miało zatem charakter rażącego naruszenia prawa procesowego i materialnego oraz w sposób istotny, niekorzystny dla skazanego, wpłynęły te uchybienia na treść wyroku łącznego, co determinowało uwzględnieniem nadzwyczajnego środka zaskarżenia i wydania wyroku kasatoryjnego w zaskarżonej części.

W toku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Rejonowy w Nidzicy powinien uwzględnić powyższe zapatrywania prawne i wydać wobec P. P. rozstrzygnięcie wolne od wad oraz odpowiadające obowiązującemu stanowi prawnemu.

Mając powyższe okoliczności na uwadze orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.

[J.J.]

[a.ł.]

Małgorzata Bednarek

Zbigniew Kapiński

Anna Dziergawka